

Rautavajan venerannan veneenlaskuluiskaa koskeva kuntalaisaloite ja selvityspyyntö

Kymp 17.12.2025

2858/10.03.01.01/2025

Valmistelija: vs. kaupunkiympäristöjohtaja Katja Rissanen, p 040 846 9816,
vs. kaupungininsinööri Jyrki Lahtinen, p. 0400 860 010 ja
kaupunginpuutarhuri Päivi Liikkanen, p. 040 4849 323.

Kaupunkiympäristölautakunta on tehnyt 27.11.2025 päätöksen
kuntalaisen Rautavajan venerannan veneenlaskuluiskan yleisen käytön
rajoittamista koskevan kuntalain 23 §:n mukaisen aloitteen käsittelystä
kuntalaisaloitteena kaupunkiympäristölautakunnassa.

Kaupunkiympäristölautakunta antaa tässä yhteydessä myös vastauksen
kuntalaisen tekemiin selvityspyyntöihin.

Aloitteen ja selvityspyyntöjen sisältö

Asiassa on kyse kuntalain 23 §:n mukaisesta kunnan asukkaan aloitteesta
kunnan toimintaa koskevassa asiassa.

Kuntalainen on vaatinut, että kaupungin tulee ryhtyä toimiin Rautavajan
venerannan veneenlaskuluiskan yleisen käytön rajoittamiseksi yleisestä
käytöstä aiheutuneiden järjestyshäiriöiden poistamiseksi ja sen
turvaamiseksi, että veneenlaskuramppi on viranomaisten käytettävissä.
Veneenlaskurampin yleisestä käytöstä aiheutuneiden häiriöiden ja
haittojen poistamiseksi sekä sen turvaamiseksi, että ramppi on
viranomaisten käytössä, kuntalainen on vaatinut kaupunkia asentamaan
veneenlaskuramppiin lukitun puomin, joka rajoittaisi rampin vain
viranomaisten käyttöön.

Kuntalainen on tuonut esiin, että veneenlaskuluiskan yleinen käyttö
aiheuttaa merkittäviä häiriöitä alueen asukkaille ja mökkiläisille sekä
heikentää alueen ja järven rauhaa. Rampin yleisestä käytöstä kuntalainen
on esittänyt aiheutuvan koko päivän kestävästä meluhaitasta. Lisäksi
lisääntyneen liikenteen ja veneiden käytön on esitetty valtaavan rannan ja
vievän tilan venepaikan vuokranneilta mökkiläisiltä. Kuntalainen on tuonut
myös esiin, että rantaan kerääntyvä kalusto estää palokunnan
mahdollisuuden käyttää veneenlaskuluiskaa hätätilanteissa, mikä ei ole
pelkästään häiriö, vaan turvallisuusriski.

Kuntalainen on katsonut myös, että venepaikkojen vuokralaisille,
mökkiläisille ja tien varren asukkaille aiheutuu haittaa, koska he kantavat
kustannukset ulkopuolisten käyttäessä jäteastioita, alueelle johtavaa tietä
ja veneenlaskuramppia ilman velvoitteita sekä kulkevat, leiriytyvät ja
tekevät tarpeitaan alueella.

Kuntalainen on esittänyt, että rantaan vievän tien käytön lisääntyminen on
heikentänyt alueen asumis- ja lomailuympäristöä melun ja pölyn vuoksi
sekä vaikuttanut negatiivisesti tien turvallisuuteen muun muassa liian

kovaa ajamisen vuoksi. Myös lisääntyneen veneliikenteen on esitetty lisäävän melua ja aallokkoa heikentäen alueen rauhaa ja luontoa.

Lisäksi kuntalainen on tuonut esiin, että veneiden laskeminen veteen aiheuttaa öljy- ja ympäristöhaittoja, kuten esimerkiksi bakteerikantoja ja vieraslajeja, heikentäen veden laatua ja alueen tonttien käyttöä.

Rautavajan venerannan veneenlaskuluiskan yleisen käytön aiheuttamat haitat kohdistuvat kuntalaisen mukaan myös talviaikaan, jolloin aluetta käyttävät esimerkiksi pilkkijät ja moottorikelkkailijat, joiden kokoontumis-, pysäköinti- ja lähtöpaikkana ranta toimii.

Kuntalainen on kertonut ongelmien lisääntyneen parin viimeisen vuoden aikana muun muassa rampin käytön sekä veneiden määrän ja koon kasvamisen vuoksi.

Kuntalainen on toimittanut kaupungille 18.8.2025 selvityspyynnön, jossa on tiedusteltu seuraavia asioita:

1. Onko kaupungilla virallinen päätös, jonka nojalla ramppi on kaikille avoimessa yleisessä käytössä?
2. Mikäli tällainen päätös on, mihin lainsäädäntöön tai määräyksiin kaupunki perustaa sen, että käyttö ei ole:
 - a. Naapuruussuhdelaki 17 §:n tarkoittamaa kohtuutonta haittaa naapurustolle
 - b. Maankäyttö- ja rakennuslaki 167 §:n vastaista kohtuutonta häiriötä ympäristölle
 - c. Ympäristönsuojelulain 16–17 §:n vastaista kohtuutonta rasiutusta asukkaille ja ympäristölle
 - d. Hallintolain 6 §:n vastaista epätasapuolista kohtelua, kun osa ylläpidosta rahoitetaan vuokralaisten toimesta mutta kuormitus syntyy ulkopuolisista
3. Onko kaupunki valmis rajoittamaan rampin käyttöä siten, että se olisi ensisijaisesti viranomaisten ja pelastustoimen käytettävissä, esimerkiksi puomin avulla?
4. Mikäli rajoituksia ei katsota mahdollisiksi, pyydämme perustellut syyt sille, miksi näin on.

Kuntalainen on lisäksi 30.9.2025 toimittamassaan selvityspyynnössä vaatinut kaupungilta virallista selvitystä veneluiskan asemasta, luvista ja vastuista.

Rautavajan venerannan ja veneenlaskuluiskan asema, luvat ja vastuut

Rautavajan veneranta sijaitsee Koskenpään taajaman läheisyydessä kaupungin omistamalla kiinteistöllä 182-415-1-44 (os. Kankaisentie, 42440 Koskenpää).

Veneranta on kaupungin satamajärjestyksen 2 §:n mukainen satama-alue ja alueella noudatetaan satamajärjestystä.

Rautavajan veneranta on kaupungin hallinnoima yleisessä käytössä oleva veneranta. Venerannalla on viisitoista (15) veneiden ns. rantapaikkaa ja veneenlaskuluiska. Rantapaikat on varattu venepaikan vuokranneille yksityishenkilöille ja yrityksille. Veneenlaskuluiska on vapaasti kaikkien käytettävissä kaupungin satamajärjestystä noudattaen.

Veneenlaskuluiska on rakennettu venerantaan vuonna 2008.

Kaupungin saama lausuntopalaute

Kaupunki on pyytänyt lausuntoja veneenlaskuluiskan käytöstä ja tarpeellisuudesta, veneenlaskuluiskan käytöstä aiheutuneesta häiriöstä ja niiden lisääntymisestä sekä veneenlaskuluiskan käytön estämisestä esimerkiksi pelastuslaitoksen käyttöön. Lisäksi lausunnonantajilta on pyydetty näkemystä siitä, onko veneenlaskuluiskan käytön rajoittamista syytä selvittää. Lausunnonantajilla on ollut mahdollisuus antaa myös muita vapaita kommenttejaan.

Lausunnot saatiin Keski-Suomen hyvinvointialueelta/Keski-Suomen pelastuslaitokselta, Koskenpään kyläyhdistys Koskenpää ry:ltä, Jämsänkosken urheilukalastajat ry:ltä, Kankaisten yksityistien tiekunnalta sekä kuudelta alueen kiinteistönomistajalta, venepaikan vuokranneelta ja asukkaalta/mökkiläiseltä, joista yksi vastasi myös Koskenpään VPK:n puolesta.

Veneluiskan käyttö ja tarpeellisuus

Pelastuslaitoksen näkökulmasta veneranta ja luiska koetaan ehdottoman tärkeäksi. Kyseinen veneenlaskupaikka on pelastuslaitoksen toiminnan ja venekaluston huomioiden ainut tarkoituksenmukainen veneenlaskupaikka kyseiseen vesistöön. Pelastuslaitoksen mukaan venepaikka tulee siis pysyä käytössä myös jatkossa, jotta pelastuslaitoksen toimintaedellytykset läheisessä vesistössä voidaan turvata.

Koskenpään VPK lausui, että Rautavajan veneenlaskupaikka on ainoa kunnollinen veneen laskuun soveltuva paikka Vähä-Rautaveden ja Ison Rautaveden vesistölle etenkin Koskenpään keskustan puolella, ja pelastustoimen näkökulmasta se on ainut järkevä paikka laskea vene Rautaveden vesistöille mahdollisessa hätätilanteessa (etäisyys paloasemalta n. 4 km).

Koskenpään kyläyhdistys Koskenpää ry lausui, että veneluiska on varsinkin sulan maan aikaan aktiivisessa käytössä lähes päivittäin. Rautavesi on merkittävä kalastus- ja veneilykohde, ja vetouistelua harrastavien määrä on kasvanut myös paikallisesti. Rautavajan veneluiska on ainoa kyseiseen vesistöön johtava veneenlaskupaikka, ja siksi se on alueelle selvästi tarpeellinen. Rautaveden rannoilla sijaitsee satoja mökkejä, joiden omistajista osa käyttää veneenlaskupaikkaa erityisesti keväisin ja syksyisin. Monilla tonteilla rantaviiva tai rannan geometria on niin jyrkkä tai kivikkoinen, että veneen lasku ja nosto on omalta rannalta haastavaa tai

mahdotonta, minkä vuoksi veneenlaskupaikan käyttö on heille käytännöllinen ja turvallinen ratkaisu.

Koskenpää ry huomioi myös, että ranta on merkitty Wanhan vitosen melontareittiin veneiden ja kanoottien nosto- ja laskupaikaksi. Paikalta haetaan usein myös melontaryhmiä, sillä kaikki eivät halua meloa koko reittiä Petäjävedeltä Jämsänkoskelle. Veneluiska palvelee siten sekä veneilijöitä että melojia laajasti, ja sen käyttö on vakiintunutta.

Jämsänkosken urheilukalastajat ry katsoi lausunnossaan, että Rautavajan veneluiska tarjoaa kuntalaisille ja muille käyttäjille ainoan yleisen veneenlaskupaikan Vähä-Rautaveteen ja Iso-Rautaveteen, jotka ovat merkittävä osa Jämsänjokilaakson virkistyskalastusalueen yhteislupa- aluetta. Järvien kalakannat ovat hyvässä kunnossa ja vesistöt tarjoavat erinomaisen mahdollisuuden kalastus- ja luontoelämysten nauttimiseen. Veneluiska koetaan Jämsänkosken Urheilukalastajien puolesta erittäin tarpeellisenä ja välttämättömänä kyseisten vesialueiden osalta, ja venerantojen ja veneluiskien tarjoaminen sekä ylläpito ovat tärkeitä palveluja kuntalaisille. Ne toimivat myös vetovoimatekijänä mahdollisille uusille kesäasukkaille ja miksei jopa vakituksille muuttajille.

Alueen asukailta ja mökkiläisiltä, kiinteistöjen omistajilta ja venepaikan vuokranneilta saaduissa lausunnoissa katsottiin, että veneluiska on vilkkaassa käytössä. Kaikissa lausunnoissa veneenlaskuluiska katsottiin tarpeelliseksi ja hyödylliseksi. Useammassa lausunnossa veneenlaskupaikka todettiin välttämättömäksi ja tärkeäksi erityisesti saarella asuville ja mökkeileville. Osaltaan siksi, että tiedossa ei ole muita yleisiä veneenlaskupaikkoja vesistöön. Yhdessä lausunnossa huomioitiin, että veneenlaskuluiska on myös kalastajien käytössä.

Kankaisten yksityistien tiekunnan antamassa lausunnossa huomioitiin, että Kankaisten yksityistien tiekunnan osakkaista 10 on sellaisia, joilla on vapaa-ajan asunto Rautavedellä olevissa saarissa. Rautavajan autojen parkkipaikka ja veneluiska katsottiin tarpeelliseksi näiden vapaa-ajan asukkaiden autojen paikoittamiseen ja veneiden vesillelaskuun. Tie kunta toi lisäksi lausunnossaan esiin, että Vähä- ja Iso-Rautavesi ovat vetouistelijoiden suosima järviolue. Rautavaja on myös merkitty Wanhan Vitosen melontareittiin veneenlaskupaikaksi. Huomionarvoista on myös se, että Rautavaja on ainoa veneenlaskupaikka koko Rautaveden alueella.

Havaitut haitat ja häiriöt

Pelastuslaitoksen tietojen mukaan kyseinen venepaikka on rauhallinen eikä siellä ole pelastuslaitoksen näkemyksen mukaan havaittu häiriöitä. Koskenpään VPK:n tietoon ei ole tullut pitkäkestoista häiriökäyttäytymistä venerannan tai veneenlaskupaikan vuoksi.

Koskenpää ry lausui, ettei sillä ole tietoa toistuvasta häiriökäyttäytymisestä, roskaamisesta tai meluhaitoista. Yksi yksittäinen luvaton leiriytyminen on kyläyhdistyksen tiedossa, mutta toistuvia vastaavia tapauksia ei ole ilmennyt. Alueen käyttö on kyläyhdistyksen

lausunnon mukaan pääosin asiallista eikä veneluiskan toiminta ole aiheuttanut merkittäviä tai lisääntyneitä häiriöitä asukkaille tai mökkiläisille.

Jämsänkosken urheilukalastajat ry:n tiedossa tai havainnoissa ei ole häiriökäyttäytymistä Rautavajan venerannassa, eikä yhdistyksen lausunnon mukaan luiskan käytöstä tiedetä myöskään aiheutuneen kenellekään häiriötä tai haittaa.

Kaikissa alueen asukkailta ja mökkiläisiltä, kiinteistöjen omistajilta ja venepaikan vuokranneilta saaduissa lausunnoissa katsottiin, että veneluiskan käytöstä ei pääasiassa ole ollut häiriöitä tai pitkäkestoista haittaa. Rannan sanottiin olevan pääosin rauhallinen ja siisti. Yhdessä lausunnossa tuotiin esiin, että usein rannalla käydessä siellä ei ole näkynyt ketään.

Kolmessa lausunnossa todettiin, ettei veneenlaskuluiskan käytöstä ole havaittu mitään haittoja. Yhdessä lausunnossa tuotiin esiin, että veneluiskan käytöstä on aiheutunut lievää roskaantumista rantaan. Yhdessä lausunnossa tuotiin esiin, että venerannassa on joskus leiriydytty. Lausunnonantajan näkemyksen mukaan asia korjaantui, kun rannalle tuotiin kaupungin laittamat taulut. Yhdessä lausunnossa tuotiin myös esiin, että joskus venerannan ulkopuolella on ollut jokunen vene, joista lausunnonantajalla ei ole tietoa, onko niihin ollut maanomistajan lupa. Yhdessä lausunnossa todettiin luiskan julkisen käytön näkyvän huomattavasti lisääntyneenä liikenteenä.

Kankaisten yksityistien tiekunnan lausunnossa todettiin, ettei tiedossa ole merkittävää häiriökäyttäytymistä tai haittaa, mutta joitakin yksittäisiä tapauksia on ollut leiriytymisestä ja uimisesta rannassa. Tiekuunnan lausunnon mukaan asennetut kieltomerkit ovat poistaneet ongelmat.

Ajoneuvojen ja trailerien aiheuttamat esteet

Pelastuslaitoksen lausunnon mukaan pelastuslaitoksen käydessä paikalla on luiska ollut aina vapaana eikä laskupaikalla ole ollut pelastuslaitoksen toimintaa häiritseviä esteitä (veneet ja trailerit). Koskenpään VPK:n lausunnon mukaan kaikki venerannan pysäköintialueella suoritettavat tehtävät ovat sujuneet ongelmitta, eikä esim. peräkärry-yhdistelmän tai lumenaurauskaluston kääntymisessä ole ollut ongelmia. Koskenpään VPK:n lausunnossa katsottiin, että yleisiä kulku- ja pysäköintialueita koskevat säännöt ovat riittävät. Varmuuden vuoksi jonkinlaisen ”pelastustie”-kyltin tai vastaavan lisääminen katsottiin kuitenkin hyväksi.

Koskenpää ry katsoi lausunnossaan, että joidenkin viikonloppujen aikana alueella on ollut useampia trailereita ja ajoneuvoja, mutta tästä huolimatta rannan käyttö tai pelastustoiminta ei ole estynyt.

Jämsänkosken urheilukalastajat ry:llä ei ole tiedossa tilannetta, jossa veneluiskan käyttäminen olisi estynyt ajoneuvojen tai trailerien pysäköinnin takia. Satunnaisesti pysäköintialue on voinut olla ahdas ja

luiskan käyttö hankalampaa, jos yhdistelmää ei mahdu ajamaan ympäri, vaan joutuu mahdollisesti irrottamaan trailerin. Yhdistyksen havaintojen mukaan samanaikaisesti laskuluiskaa käyttäneitä ja autonsa trailereineen pysäköintialueelle jättäneitä on vain harvoin. Yhdistys huomioi, että rannan pysäköintialue on varsin suppea, koska siihen ei useita autoja trailereineen mahdu ja tämä voi jossain harvinaisissa tilanteissa vaikeuttaa autojen pysäköintiä, mikä voidaan kokea häiriöksi. Yhdistyksen tiedon ja omakohtaisten kokemusten mukaan veneluiska on käytössä koko avovesikauden, mutta luiskan käyttömäärät ovat hyvin maltillisia, eikä siellä ole ollut ruuhkia trailerien pysäköinnin suhteen.

Yhdessä alueen asukailta ja mökkiläisiltä, kiinteistöjen omistajilta ja venepaikan vuokranneilta saadussa lausunnossa katsottiin, että veneluiskan käytettävyyden estymisestä on satunnaisia havaintoja. Muissa lausunnoissa sanottiin, ettei tiedossa ole tilanteita, joissa ajoneuvot tai trailerit olisivat aiheuttaneet esteitä.

Kankaisten yksityistien tiekunnan tiedossa ei ole ajoneuvojen tai trailereiden aiheuttamia esteitä.

Käytön rajoittaminen

Pelastuslaitoksen havaintojen pohjalta rajoittamiselle ei ole tarvetta. Pelastuslaitos toi esiin, että on huomioitava, että mikäli rajoittaviin toimenpiteisiin päädytään, tulee veneluiska pysyä pelastuslaitoksen käytettävissä, jotta pelastuslaitoksen toimintaedellytykset läheisessä vesistössä voidaan turvata. Koskenpään VPK:n lausunnossa on katsottu, ettei veneluiskan käytön rajoittamiselle nähdä tarvetta.

Koskenpää ry:n näkemyksen mukaan veneluiskan yleisen käytön rajoittamiselle ei ole perusteita. Puomilla tai muulla fyysisellä esteellä toteutettava rajoitus olisi kyläyhdistyksen mukaan sekä käytännöllisesti että oikeudellisesti ongelmallinen, sillä se voi estää tai viivästyttää pelastustoimintaa ja muodostaa merkittävän turvallisuusriskin. Talviolosuhteissa puomi katsottiin erityisen vaaralliseksi: moottorikelkkailijat tai muut ajoneuvolla liikkuvat voivat huonon näkyvyyden, lumipeitteen tai hämärän vuoksi törmätä siihen myös silloin, kun puomi on nostettuna ylös. Vastaavissa tilanteissa puomin tai ketjupuomin asettajat ovat Suomessa joutuneet rikosoikeudelliseen vastuuseen, mikä korostaa rakenteiden näkyvyyden ja turvallisuuden varmistamisen vaativuutta. Puomin asentaminen lisäisi kaupungin korvausvastuuta ja edellyttäisi jatkuvaa merkitsemisen ja mahdollisen valaistuksen ylläpitoa, mikä muodostaisi kohtuuttoman valvontavelvoitteen olosuhteissa, joissa sää ja näkyvyys vaihtelevat nopeasti. Kaupunki vastaisi puomin turvallisuudesta kaikissa tilanteissa.

Kyläyhdistys katsoo, että myös hallintolain kohtuullisuusperiaate tukee ratkaisua, jossa puomia ei asenneta: viranomaisen käytettävien keinojen tulee olla oikeassa suhteessa tavoiteltuun hyötyyn, eikä toimenpiteillä saa aiheuttaa tarpeetonta haittaa tai lisätä riskejä. Tässä tapauksessa puomi ei poistaisi esitettyä haittaa, mutta loisi kaupungille huomattavan

onnettomuus- ja korvausvastuuriskin sekä hankaloittaisi veneenlaskupaikan käyttöä.

Lisäksi kyläyhdistys katsoo lausunnossaan, että koska veneluiska on alueen ainoa veneenlaskupaikka, rajoittaminen voisi vaarantaa kuntalaisten yhdenvertaisen käyttöoikeuden. Näillä perusteilla kyläyhdistyksen lausunnossa on katsottu, että puomin asentamiselle ei ole tosiasiallisia, turvallisuuteen tai kohtuullisuuteen perustuvia edellytyksiä.

Jämsänkosken urheilukalastajat ry:n näkemyksen mukaan Rautavajan veneluiskan yleistä käyttöä ei tulisi rajoittaa, eikä käytön rajoittamisen lisäselvitykselle nähdä tarvetta.

Neljältä alueen asukkailta ja mökkiläisiltä, kiinteistöjen omistajilta ja venepaikan vuokranneilta saaduissa lausunnoissa katsottiin, että veneenlaskuluiskan yleisen käytön rajoittamiselle ei ole tarvetta.

Yhdessä lausunnossa katsottiin, että jos veneluiska säilytetään, sen rajoittamista pelastuslaitoksen käyttöön on syytä selvittää.

Yhdessä lausunnossa tuotiin esiin, että kun kaupunki sallii luiskan yleisen käytön ja sen myötä huomattavasti lisääntyneen liikenteen yksityistiellä, niin kaupungin yksiköiden määrää tiemaksuun tulisi harkita uudelleen. Lausunnossa tuotiin esiin, että kaupungin ollessa osakkaana yksityistiessä venerannan vuoksi, kaupunki voisi osallistua joko isommalla tiemaksulla tai vaihtoehtoisesti tuomalla soraa tielle vuosittain ja kesäisin pölynsidontaa suorittamalla. Lausunnon mukaan tie ei ole niin hyvässä kunnossa, että se kestäisi nykyistä liikennemäärää montaa vuotta säilyen hyvänä.

Kankaisten yksityistien tiekunnan lausunnon mukaan tiekunnan mielestä ei ole tarvetta minkäänlaiselle käytön rajoittamiselle.

Muut kommentit ja kehittämis ehdotukset

Pelastuslaitoksen näkökulmasta toiminta veneluiskalla toimii hyvin nykyisellään eikä muutostarpeita ole.

Koskenpään VPK toi esiin, että ranta on melko loiva, joten etenkin matalan vedenpinnan aikaan veneen laskeminen voi olla hankalaa. Luiska on silloin usein liian lyhyt. Pelastustoimen käyttämän reitin maininta esim. jollain kyltillä voisi olla hyvä idea.

Koskenpää ry:n lausunnossa tuotiin esiin, että koska Rautavajan veneluiska on vesistön ainoa veneenlaskupaikka ja aktiivisessa käytössä, olisi perusteltua parantaa alueen opastusta ja merkitsemistä, jotta veneilijät, melojat ja muut alueen käyttäjät löytävät paikan helpommin. Myös pelastusväylän selkeä merkitseminen liikennemerkein vahvistaisi turvallisuutta ja tukisi veneilijöiden sekä pelastustoiminnan sujuvuutta.

Lisäksi kyläyhdistys totesi, että saarimökkiläiset käyttävät todennäköisesti veneluiskaa samaan tapaan kuin muu vesialueen käyttäjäkunta, mutta

yhdistyksellä ei ole tarkempaa tietoa heidän määrästä tai mahdollisista erillisistä sopimuksista. Tämä ei kuitenkaan muuta kokonaiskuvaa siitä, että veneluiska palvelee laajasti eri käyttäjäryhmiä ja sen toimivuuden ja saavutettavuuden varmistaminen on tärkeää.

Kyläyhdistyksen lausunnon mukaan mahdolliset kehittämistoimet olisivat tarkoituksenmukaista kohdistaa opastukseen, merkitsemiseen ja turvallisuuden vahvistamiseen, ei käyttöä rajoittaviin rakenteisiin.

Jämsänkosken urheilukalastajat ry:n lausunnon mukaan Rautavajan veneranta ja veneluiska tarjoavat kuntalaisille pääsyn Rautaveden hienoille ja arvokkaille vesialueille. Yhdistyksen mukaan veneluiskan ja venerannan käyttöä helpottaisivat pysäköintialueen tehokkaampi hyödyntäminen autojen ja trailereiden pysäköimiseen ja mahdollisesti pysäköintialueen laajentaminen. Ainakin ajoittain pysäköintialueella on myös veneitä pidempiaikaisessa säilytyksessä pukkien päällä tai ympäri käännettyinä. Pysäköintiin tarkoitetun alueen tarkempi rajaaminen tai merkitseminen voisi yhdistyksen mukaan toimia ratkaisuna. Lisäksi yhdistys toi esiin, että veneiden laskua ja nostoa helpottaisi, jos veneluiskan vieressä olisi riittävän pitkä laituri. Vesistön pinnan korkeus vaihtelee Rautavedellä vuodenajan mukaan suuresti ja matala ranta on sen vuoksi haastava veneen laskuun.

Kahdessa alueen asukailta ja mökkiläisiltä, kiinteistöjen omistajilta ja venepaikan vuokranneilta saadussa lausunnossa huomioitiin, että ranta on loiva, joten etenkin matalan vedenpinnan aikaan veneen laskeminen voi olla hankalaa. Luiska on silloin usein liian lyhyt. Yhdessä lausunnossa tuotiin esiin, että hienompaa hiekkaa voisi tuoda rannan karkean hiekan päälle ja joitakin kiviä voisi poistaa ihan rantavedestä. Yhden lausunnon mukaan rannan tilanne on hyvä.

Kankaisten yksityistien tiekunta huomioi lausunnossaan, että viime vuosina järvien vedenpinnan kesäaikainen vaihtelu on lisääntynyt merkittävästi. Tästä syystä Koskenpäällä olevat veneluiskat ovat käyneet liian lyhyiksi. Lisäksi veneet ovat muuttuneet painavimmiksi, jolloin traileria pitää peruttaa pidemmälle järveen. Tästä johtuen olisi hyvä pidentää luiskia järveen päin. Lisäksi lausunnossa tuotiin esiin, että rautavedellä ja Pettämällä olevat veneluiskat sijaitsevat paikoissa, joissa vedensyvyys jatkuu pitkään matalana. Tästä johtuen jäiden liikkuminen siirtää rantavedessä olevia kiviä, jolloin luiskien eteen voi tulla kiviä, jotka voivat vaurioittaa veneitä ja trailereita. Näiden vaurioiden estämiseksi luiskien tarkastuksia olisi hyvä tehdä myös loppukesällä matalan vedenpinnan aikaan.

Rautavajan venerannan veneenlaskuluiskan käytön rajoittaminen ja käytännönratkaisu

Veneenlaskuluiskan tarpeellisuus

Kyse on ainoasta kyseiseen vesistöön johtavasta veneenlaskupaikasta. Veneenlaskuluiska on rakennettu vuonna 2008 ja sen käyttö on vakiintunutta.

Rautavajan venerannan veneenlaskuluiska on alueelle tärkeä ja palvelee laajasti alueen asukkaita, mökkiläisiä ja muita käyttäjiä. Veneenlaskuluiska on aktiivisessa käytössä koko veneilykauden. Vesistön rannoilla ja saarissa on runsaasti veneenlaskuluiskan käyttäjiä. Osalle alueen mökkiläisistä ja asukkaista veneluiska on käytännössä välttämätön esimerkiksi kiinteistöille kulkemisen vuoksi. Saadussa lausuntopalautteessa veneenlaskuluiska katsottiin alueen asukkaiden, mökkiläisten sekä vesistön virkistyskäytön kannalta tarpeelliseksi.

Veneenlaskuluiska on pelastustoiminnalle välttämätön. Pelastustoiminnan näkökulmasta Rautavajan venerannan veneenlaskuluiska on ainut tarkoituksenmukainen veneenlaskupaikka alueella.

Veneenlaskuluiskan kuuluminen Rautavajan venerannan yleisessä käytössä oleviin palveluihin on perusteltua myös sen vuoksi, että alueen rannat ovat jyrkkiä ja kivisiä, minkä vuoksi veneiden laskeminen kiinteistöjen omista rannoista vaikeaa.

Veneenlaskuluiska on tarpeellinen myös vesistön virkistyskäytölle, kuten kalastukselle, veneilylle, melonnalle ja muille aktiviteeteille. Koska veneenlaskuluiska palvelee vesistön virkistyskäyttöä, veneenlaskuluiska ei ole vain rajatun joukon, kuten alueen asukkaiden ja mökkiläisten käytössä.

Koska alueella ei ole muita yleisiä veneenlaskupaikkoja, Rautavajan venerannan veneenlaskuluiskan yleinen käyttö osaltaan myös vähentää vesistön virkistyskäytön aiheuttamia häiriöitä yksityisillä rannoilla.

Rautavajan venerannan veneenlaskuluiskan tarpeellisuus on lisääntynyt viimeisten vuosien aikana käytön lisääntymisen myötä. Osaltaan tähän on vaikuttanut myös käytetyn kaluston koko.

Venerannan yleisestä käytöstä aiheutunut haitta ja häiriö

Aloitteessa on tuotu esiin, että veneenlaskuluiskan yleinen käyttö aiheuttaa merkittäviä häiriöitä alueen asukkaille ja mökkiläisille sekä heikentää alueen ja järven rauhaa. Aloitteentekijä on esittänyt meluhaitan kestävän usein koko päivän.

Aloitteen tehnyt kuntalainen on kertonut esiintyvänsä asiassa alueen asukkaiden ja mökkiläisten puolesta. Kaupungille ei ole kuitenkaan tuotu esiin, että aloitteessa kerrotut haitat olisi tosiasiallisesti tuotu esiin aloitteen tekijää laajemman henkilöstöjoukon puolesta.

Saadun lausuntopalautteen perusteella Rautavajan venerannan käyttö on ollut pääasiassa asiallista. Lausuntopalautteessa on katsottu, että asukkaille ei ole aiheutunut merkittävää tai välttämättä edes sanottavaa häiriötä venerannan ja veneenlaskuluiskan käytöstä. Alueen asukkailta ja

mökkiläisiltä saaduissa lausunnoissa on tuotu esiin vain yksittäisiä häiriötapauksia ja lieväksi kuvattua roskaamista. Kaupungin saama lausuntopalauttee ei tue, että alueella venerannan nykyinen toiminta olisi koettu laajasti häiritseväksi.

Saadun selvityksen perusteella venerannan käytöstä aiheutuneet häiriöt näyttäytyvät enemmän yksittäisinä tapauksina ja lievinä kuin jatkuvina ja merkittävinä häiriöinä. Vaikka alueen eri käyttäjät ja asukkaat kokevat aiheutuvat haitat mahdollisesti eri tavalla ja eri asteisina, saadun selvityksen perusteella alueen mökkiläisille ja asukkaille ei kuitenkaan pääsääntöisesti aiheudu veneenlaskurampin yleisestä käytöstä huomattavaa haittaa, joka merkittävästi häittäisi alueen asukkaiden ja mökkiläisten rauhaa.

Veneenlaskupaikan käytön lisääntyminen on vaikuttanut alueelle johtavan tien käytön lisääntymiseen. Tien käytön lisääntyminen on voinut lisätä melu- ja pölyhaittaa sekä mahdollisia vaaratilanteita aloitteessa esitetyllä tavalla. Kaupungin saamassa lausuntopalautteessa on tuotu esiin tienkäytön lisääntymisestä aiheutuvaa haittaa, joka liittyy melun ja pölyn lisäksi myös tien kulumiseen.

Veneiden laskemisesta voi aiheutua haittaa ympäristölle. Lisäksi veneiden siirtäminen vesistöstä toiseen voi johtaa vieraslajien siirtymiseen. Rautavajan venerannassa ei ole kuitenkaan havaittu veneiden laskemisesta johtuvaa ympäristöhaittaa, eikä ole tullut esiin, että veneiden laskemisesta olisi aiheutunut tällaisia haittoja läheisille kiinteistöille. Ensisijaisesti vastuu ympäristöhaittojen estämisestä on veneiden laskijoilla.

Rautavajan venerannan veneenlaskuluiska on sellaisessa kunnossa, että veneiden turvallinen laskeminen on mahdollista. Lausuntopalautteessa on tältä osin tuotu kuitenkin esiin, että veden ollessa matalalla veneiden laskeminen voi olla vaikeaa rannan kivisyyden vuoksi. Lausunnoissa on ehdotettu veneenlaskuluiskan pidentämistä ja pohjan tarkkailua.

Pelastustoiminnan estyminen

Asiassa saadun selvityksen perusteella kaluston pysäköinti on pääasiassa asiallista, eikä veneenlaskuluiskan käyttäminen viranomaisten käyttöön ole pääasiassa estynyt. Venerannan pysäköintialueen on katsottu täyttyvän vain harvoin niin, että kaluston pysäköinti vaikeutuisi. Saadun selvityksen perusteella venerannassa on kuitenkin ainakin ajoittain esiintynyt ruuhkautumista ja mahdollista veneenlaskuluiskan käytön estymistä pelastustoiminnan käyttöön. Keski-Suomen pelastuslaitos tai Koskenpään VPK eivät ole omilla tehtävillään havainneet, ettei veneenlaskuluiska olisi niiden käytettävissä.

Lausuntopalautteessa on katsottu, että veneenlaskuluiskan käytön estymiseen voidaan puuttua ensisijaisesti opastein ja liikennemerkkein.

Johtopäätös veneenlaskuiskin käytön rajoittamisesta puomilla tai muulla ratkaisulla

Rautavajan veneranta on kaupungin hallinnoima yleisessä käytössä oleva veneranta. Veneenlaskuiskat kuuluvat yleisesti ja perustellusti satamien ja venerantojen palveluihin. Veneenlaskuiska on alueellisesti tärkeä alueen asukkaille ja mökkiläisille, saarella asuville. Veneenlaskuiska on tärkeä myös yleiselle vesistön virkistyskäytölle, kuten kalastukselle, veneilylle ja melonnalle.

Kuntalain 1 §:n 2 momentin mukaan kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Edellä mainituista syistä kunnan asukkaiden hyvinvoinnin ja alueen elinvoiman käytön vuoksi alueella on tarkoituksenmukaista säilyttää yleisessä käytössä oleva veneenlaskuiska.

Veneenlaskuiskin yleisestä käytöstä aiheutuva haitta näyttäytyy pääasiassa vähäisenä ja yksittäisinä tapauksina, eikä kaupungin saamien tietojen perusteella näytä siltä, että veneenlaskuiskin yleisestä käytöstä aiheutuisi alueella jatkuvaa merkittävää haittaa. Myös veneenlaskuiskin viranomaiskäytön estyminen näyttäytyy ajoittaisena.

Koska veneenlaskuiskalla on tärkeä merkitys alueella ja sen yleisestä käytöstä aiheutuvat haitat ovat vähäisiä, havaittuihin häiriöihin Rautavajan venerannan käytössä on pyrittävä ensisijaisesti puuttumaan muilla keinoilla kuin veneenlaskuiskin yleistä käyttöä rajoittamalla.

Veneenlaskuiskin käytön rajoittaminen ei ole myöskään hallintolain 6 §:n mukaisen suhteellisuuden vaatimuksen näkökulmasta perusteltu ratkaisu. Selostetulla tavalla veneenlaskuiska on alueelle merkittävä ja veneenlaskuiskin käytöstä aiheutuvaa haittaa voidaan luonnehtia vähäiseksi ja yksittäisiin tapauksiin rajoittuvaksi. Veneenlaskuiskin yleisen käytön rajoittaminen ylittäisi sen, mikä on tarkoituksenmukaista esiin tulleisiin haittoihin puuttumiseksi. Veneenlaskuiskin tarpeellisuuden vuoksi oikeasuhtainen ratkaisu on pyrkiä puuttumaan esiin tulleisiin haittoihin ensisijaisesti muilla keinoilla, kuten esimerkiksi liikennemerkkein ja opastein. Saadun lausuntopalautteen perusteella venerantaan jo asennetuilla kielto-merkeillä on onnistuttu vähentämään venerannalla havaittuja haittoja.

Lisäksi Rautavajan venerannan käytössä tulee noudattaa lakeja ja asetuksia sekä niiden nojalla asetettujen säännöksiä. Häiriötä aiheuttava käyttäytyminen ja leiriytyminen sekä tarpeiden tekeminen yleisellä paikalla on ensisijaisesti kiellettyä järjestyslain (612/2003) perusteella. Jätelaissa (646/2011) säädetään roskaamiskiellosta ja jätteen keräämisestä roskaantumisen ehkäisemiseksi. Alueelle johtavan tien käytössä ja muussa liikenteessä alueella, kuten moottorikelkkailussa, tulee noudattaa tieliikennelakia (729/2018) ja maastoliikennelakia (1710/1995). Alueen käytössä tulee noudattaa myös kaupungin satamajärjestystä,

venepaikkojen vuokrausehtoja ja satamaviranomaisten antamia määräyksiä sekä kaupungin jätehuoltomääräyksiä.

Mikäli Rautavajan venerannalla havaitaan järjestyksen ja turvallisuuden vaarantamista sekä häiriön aiheuttamista, tulee ensisijaisesti olla yhteydessä poliisiin.

Selvityspyynnössä mainitun lainsäädännön asettamat vaatimukset

Eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920, naapuruussuhdelaki) 17 §:n mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta räsitystä ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista. Arvioitaessa räsituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, räsituksen muu tavanomaisuus, räsituksen voimakkuus ja kesto, räsituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat.

Lain esitöiden mukaan kohtuuttomuutta arvioitaessa ei noudateta ehdotonta aikaprioriteettia, mutta huomioidaan muun muassa se, onko räsitystä aiheuttava toiminta alkanut ennen kuin haittaa kokeva on alkanut hallita kiinteistöä (HE 84/1999 vp., s. 122).

Rautavajan venerannalla on viisitoista veneiden ns. rantapaikkaa ja veneenlaskuluiska. Venerannalla on toimintaa pääosin huhtikuun ja lokakuun välisenä aikana. Käyttöä on myös talvikaudella. Veneranta sijaitsee Koskenpään taajaman läheisyydessä haja-asutusalueella.

Saadun selvityksen perusteella Rautavajan venerannan ja veneenlaskupaikan käyttö on ollut pääosin asiallista. Häiriöitä on havaittu lähinnä vähäisesti ja yksittäisinä tapauksina. Saatua palautte ei tue esimerkiksi sitä, että venerannan nykyisestä käytöstä aiheutuisi naapureille tai lähistöllä oleville kiinteistöille jatkuvaa melua tai muuta sellaista räsitystä, jota voitaisiin pitää naapuruussuhdelain 17 §:ssä tarkoitetulla tavalla kohtuuttomana. Vesistön käyttöön liittyvää melua, joka voi liittyä esimerkiksi veneiden laskemiseen, voidaan pitää myös vesistön ääressä tavanomaisena. Huomioon voidaan ottaa myös se, että veneenlaskuluiska on ollut käytössä Rautavajan venerannassa vuodesta 2008 alkaen.

Vanhaan maankäyttö- ja rakennuslakiin, joka on nykyään voimassa alueidenkäyttölakina (132/1999), aikaisemmin sisältynyttä 167 §:ää vastaava säännös on asiaan soveltuvin osin nykyään rakentamislain (751/2023) 142 §:ssä. Kyseisen pykälän mukaan rakennuksen haltijan on pidettävä rakennuksen ympäristö rakentamisluvan mukaisessa käytössä ja siistissä kunnossa. Rakennuksen haltija ei saa käyttää tonttia tai rakennuspaikkaa niin, että sen rakentamisluvassa istutettaviksi osoitetut alueet, leikkipaikat tai oleskelualueet taikka muut asumisviihtyisyyteen vaikuttavat alueet supistuvat. Kiinteistön omistajan on huolehdittava, että rakentamisluvassa osoitetut ja hälytysajoneuvoja tai huoltoajoa varten

tarkoitettut kulkuyhteydet säilytetään ajokelpoisina. Valtion ja kunnan on osaltaan huolehdittava, että jalankulun ja pyöräilyn väylät säilytetään liikkumiselle esteettöminä ja turvallisina. Kunnan määräämä viranomainen osaltaan valvoo, että liikenneväylät, kadut, torit ja katuaukiot sekä puistot ja oleskeluun tarkoitetut ulkotilat täyttävät hyvän kaupunkikuvan ja viihtyisyyden vaatimukset.

Rautavajan venerannan sijainti huomioiden veneranta on sellaisessa tyydyttävässä kunnossa, että se täyttää rakentamislain 142 §:ssä tarkoitetulla tavalla hyvän kaupunkikuvan ja viihtyisyyden vaatimukset.

Rautavajan venerannassa ei ole rakentamislain 2 §:n 5 kohdassa määriteltyjä rakennuksia. Venerannassa ei ole myöskään rakentamislain 142 §:ssä tarkoitettuja rakentamisluvassa osoitettuja hälytysajoneuvoille tai huoltoajolle tarkoitettuja kulkuyhteyksiä. Pelastuslain (379/2011) 11 § velvoittaa kuitenkin, että kiinteistön omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan huolehdittava siitä, että hälytysajoneuvoille tarkoitetut ajotiet ja muut kulkuyhteydet (pelastustiet) pidetään ajokelpoisina ja esteettöminä ja että ne on merkitty asianmukaisesti. Pelastustielle ei saa pysäköidä ajoneuvoja eikä asettaa muutakaan estettä. Saadun selvityksen perusteella Rautavajan venerannan veneenlaskuluiskan käyttäminen on ajoittain estynyt. Ensisijaisesti opastein ja liikennemerkkein voidaan huolehtia siitä, että pelastustiet pysyvät jatkossa esteettöminä.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 16 §:n mukaan maahan ei saa jättää tai päästää jätettä tai muuta ainetta taikka eliöitä tai pieneliöitä siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, viihtyisyyden melkoista vähentymistä tai muu niihin verrattava yleisen tai yksityisen edun loukkaus (maaperän pilaamiskielto). Lain 17 §:n mukaan ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että: 1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua; 2) toisen kiinteistöllä olevan pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka tehdä pohjaveden kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai 3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (pohjaveden pilaamiskielto).

Rautavajan venerannan tavanomaisesta käytöstä ei ole havaittu aiheutuvan ympäristönsuojelulain 16 §:ssä mainittua maaperän pilaamiskiellon tai 17 §:ssä mainittua pohjaveden pilaamiskiellon vastaisia vaikutuksia. Rautavajan venerannan käytössä tulee noudattaa kaupungin satamajärjestystä. Satamajärjestykseen 19 §:ssä on kirjattu, että tavara, joka vuodon, hajun tai muun syyn takia aiheuttaa tai vahinkoa, on tavaranhaltijan viipymättä vietävä pois.

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Rautavajan venerannan veneenlaskuiskun yleisen käytön rajoittaminen ylittäisi sen, mikä on oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Hallintolain 6 §:n vaatimukset voidaan parhaiten turvata sillä, että haittoihin pyritään puuttumaan muilla keinoilla kuin rajoittamalla veneenlaskurampin yleistä käyttöä. Rautavajan venerannan nykyinen toiminta ei loukkaa kuntalaisten tasapuolisen kohtelun vaatimusta sillä perusteella, että venepaikan vuokranneet maksavat vuokraa venepaikkojen vuokraamisesta ja osa alueen kuormituksesta syntyy ulkopuolisten toimesta. Myöskään venerannan muiden palveluiden, kuten jäteastioiden yleinen käyttäminen ei nykyisellään loukkaa kuntalaisten tasapuolista kohtelua. Tienkäytöstä aiheutuvien kustannusten jakautuminen määritetään yksityistielaisissa (560/2018).

Kuntalaisen vaatimus asian käsittelemisestä hallintoasiana

Hallintolain 22.3 § mukaan asianosainen voi omasta aloitteestaan täydentää hakemustaan tai muuta asian käsittelyä varten toimittamaansa asiakirjaa. Kuntalainen on 8.12.2025 ja 15.12.2025 lähettämillään sähköposteilla esittänyt, että Rautavajan veneluiskaa koskeva asia tulisi käsitellä kuntalaisaloitteen sijaan hallintoasiana. Kuntalaisella on oikeus saada asiansa käsiteltäväksi kunnan viranomaisessa joko kuntalain 23 §:n mukaisena kuntalaisaloitteena tai häntä itseään koskevana hakemusasiana. Hakemusasia koskee asianosaisena olevan asukkaan omaa etua tai oikeutta, esimerkiksi lupaa, etuutta tai avustusta.

Kaupunkiympäristölautakunta on 27.11.2025 § 49 käsitellessään kaupungininsinöörin viranhaltijapäätöstä koskevaa oikaisuvaatimusta ottanut kantaa käsiteltävän asian luonteeseen ja päättänyt, että asiassa on kysymys kuntalaisaloitteesta. Kaupunkiympäristölautakunnan ratkaisu siitä, onko kysymys hakemusasiasta vai kuntalaisaloitteesta, on perustunut oikeudelliselle punninnalle, jossa on mm. huomioitu kuntalaisen silloinen näkemys siitä, että asiassa ei ole ollut kysymys lupahakemuksesta, vaan tarkoitus on ollut esittää kaupungille puomin asentamista ratkaisuehdotuksena häiriöiden poistamiseksi. Kuntalaisen myöhemmät kirjelmät, joissa hän esittää, että asia tulisi ratkaista teknisenä tai hallinnollisena kysymyksenä eivät anna aihetta kaupunkiympäristölautakunnan 27.11.2025 § 49 tekemän ratkaisun muuttamiseen. Kuntalaisen esittämät kirjelmät eivät sisällä sellaista kuntalaisen omaan etuun tai oikeuteen kohdistuvaa asiakysymystä, joka tulisi käsitellä hakemusasiana.

Kuntalain 169 §: Päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta. Päätökseen, jossa todetaan, että aloite ei anna aiheutta toimenpiteisiin, ei saa hakea muutosta, koska päätös ei sisällä asiasisällöllisesti lopullista ratkaisua. (esim. KHO 2008:24: Kunnan viranomainen oli päättänyt olla ryhtymättä toimenpiteisiin kuntalaisen aloitteen johdosta. Viranomaisen ratkaisusta ei saanut tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.)

Toimivalta, johon päätös perustuu: Hallintosääntö 160 § ja hallintosääntö 33 §, kohta 20.

Ehdotus

Kaupunkiympäristöjohtaja Katja Rissanen

Kaupunkiympäristölautakunta päättää, ettei kuntalaisaloite anna aiheutta toimenpiteisiin. Aloite on loppuun käsitelty.

Päätös